

Repülőrajt - PAPÍRREPÜLŐK

2009. január 31.

Hét kis történet mai huszonévesekről, egybefonódva, hosszú snittekre lassítva. Néhány ütős helyzet, néhány szilárd karakter amatőr szereplőktől, elhallgatott mondatok és állandó pulzálás. Megszületett a magyar Dogma. KRITIKA

Szabó Simon műfajkereső mozija telibe találta azt a hiányt, ami a magyar filmben régóta felgyülemlett. Amatőr szereplőivel, kézikamerás és vágatlan jelenetekkel, az aktuális jelen őszinte filmre vitelével rátalált egy működőképes filmes válaszra. A *Papírrepülők* nem egyetlen történetet dolgoz fel, de a precízen szűkített körkép hét párhuzamosan futó cselekményben teljes képet ad.

Thomas Vinterberg 1995-ben, a mozi születésének százéves évfordulóján fogalmazta meg a Dogma csoport tíz szabályát, a "szüzesség fogadalmát". Szabó Simon éppen ebben az évben

került először kameraközbe, színészként, aztán jóval később rendezni kezdett. Ha tetszik, ebben nőtt fel, ez adta neki film és valóság közös halmazának lehetséges kereteit.

Azóta eltelt másfél évtized, ami a film műfajával szembeni elvárásokat is, a valóság ábrázolásának részleteit is módosította. Az akkor leírt tíz szabályból ez a mozi legalább négyet megsért (szerepel rajta a rendező neve, van benne fegyver, ha a fakard annak számít, a kamera együtt ugrál, rohan, zihál a szereplőkkel meg ilyenek), de ettől nem lesz kevésbé autentikus, sőt. A *Papírrepülők* úgy elsőfilmes mozi, ahogyan úttörő is. Egy túlélő állapotra reagál a maga sajátos eszközeivel és remélhetően iskolát teremt. Miért is ne? Hiszen a magyar film utóbbi évei távol jártak a forrásanyagtól, föl sem merült, hogy a játékfilmes felhozatal dolga volna a jelen hű leképezése.

Ez a mozi eddig járatlan utat javasol, de nem teljesen ismeretlen, hiszen a független film, az újhullám legjobb hagyományaihoz kapcsolja az itt-és-most moziját. A francia 60-as évek, az amerikai, dán, dokumentarista stílusú vonal, sőt **Mathieu Kassowitz** jó 15 évvel ezelőtti antirasszista mozija is közvetlen előkép ehhez a kamasznyelven is, filmnyelven is tökéletesen beszélő alkotáshoz. Az egyszerű történetek inkább helyzetek, a kevés kivétellel amatőr szereplők szinte saját magukat játsszák, a kamera együtt mozog a bravúrosan válogatott zenével és a szereplők mozgásával. Az alapanyag a huszonévesek világa, a szex, a drog, a zene, az erőszak, szerelmek és vágyak, kifejezhetetlen és agyonhallgatott érzelmek, egy bezáródó, jövőkép nélküli nemzedék mindennapjai. Cigányok és fehérek, break-bandák, falfirka-brigádok és DJ-k, egy lesbikus pár, egymáshoz tapadó idegenek, a nagyváros kemény valósága. Ismert szituációk, kegyetlenül őszinte mozzanatok. Az a néhány "jól megírt" mondat itt-ott kilóg, de a film majdnem töretlenül hiteles tud maradni, ami ritka, sőt mondhatjuk, régóta nem tapasztalt jelenség. Ennek köszönhető, hogy a kopogásra csiszolt, végletekig sűrített életanyag, a sztorikat mozgató dramaturgia klasszikusan működik, a néző a helyzettől képes eljutni a mögöttes okokhoz, az előző

generációk felelősségének kérdéséhez. Az egymásba fonódó történetek pedig szépen domborítják a főszereplő korosztály védtelen, harcokra felkészületlen kétségbeesését az ütközetekre hangolt külvilágban.

Szerző:

Götz Eszter

A kultúra.hu tartalmának írásbeli engedély nélküli újraközlése bármely portálon, internetes fórumon, blogon, illetve intézményi és privát honlapon szigorúan tilos, mert törvénybe ütközik, s így azonnali és automatikus jogi következményekkel jár. Kizárólag hivatkozás elhelyezésekor használható fel a szöveg, de akkor is csak a bevezető rész (lead) végéig, illusztráció nélkül.